

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 7Svk/2/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8018200066
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 06. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Michal Novotný
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2024:8018200066.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v senáte zloženom zo sudcov: Michal Novotný (sudca spravodajca) ako predseda senátu, JUDr. Jana Martinčeková ako členka senátu a JUDr. Martin Tiso ako člen senátu vo veci žalobcu: A. J. L., X. X. S. XXXX, R. XX, proti žalovanému: Centrum právnej pomoci, kancelária Prešov, Masarykova 10, Prešov, o preskúmanie rozhodnutia z 22. mája 2017, č. 1N 6029/17-KaPO, o kasačnej sťažnosti žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 6 S 89/2018-68 z 1. decembra 2022 takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Košiciach č. k. 6 S 89/2018-68 z 1. decembra 2022 sa zrušuje a vec sa vracia Správnemu súdu v Košiciach na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

I.

Administratívne konanie a konanie pred správnym súdom

1. Z administratívneho spisu žalovaného vyplýva, že právna predchodkyňa - manželka žalobcu podala 6. marca 2008 žalobu, o ktorej konal Okresný súd Košice I a po jej smrti pokračoval v konaní so žalobcom. Pretože žalobca neodstránil nedostatky podanej žaloby, okresný súd uznesením sp. zn. 15 C 389/2009 odmietol toto podanie. Krajský súd v Košiciach uznesením sp. zn. 3 Co 421/2015 potvrdil toto uznesenie. Žalobca ho prevzal 13. januára 2017 a 8. marca 2017 podal proti nemu dovolanie. Zároveň 15. marca 2017 požiadal žalovaného o určenie kvalifikovaného právneho zástupcu na podanie tohto dovolania; túto žiadosť neskôr 19. apríla 2017 doplnil na určenom tlačive a potrebnými dokladmi.

2. Preskúmaným rozhodnutím z 22. mája 2017 mu žalovaný nepriznal nárok na poskytovanie právnej pomoci. Rozhodnutie odôvodnil tým, že dovolanie je vylúčené ustanovením § 421 ods. 2 CSP, lebo uznesením odvolacieho súdu sa rozhodlo o odvolaní podľa § 357 písm. b) CSP. Taktiež uviedol, že dovolanie bolo spísané žalobcom bez povinného zastúpenia advokátom. Okrem toho, žalobca podal dovolanie na poštovú prepravu v posledný deň lehoty, takže chýbajúce zastúpenie advokátom nemôže napraviť tým, že dodatočne doloží plnú moc udelenú advokátovi. Žalovaný tak uzavrel, že vo veci ide o zrejmu bezúspešnosť sporu podľa § 6 ods. 1 písm. b) a § 8 zákona č. 327/2005 Z. z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi.

3. V správnej žalobe proti tomuto rozhodnutiu žalobca nesúhlasil s tým, že právna vec, s ktorou sa na žalovaného obrátil, je zrejme bezúspešná. Trval na tom, že dovolanie bolo prípustné podľa § 420 písm. f) a § 432 ods. 1 CSP, keďže postupom prvostupňového súdu i odvolacieho súdu bola žalobcovi odňatá možnosť konať pred súdom. Správny súd však tu napadnutým rozsudkom č. k. 6 S 89/2018-68 žalobu žalobcu zamietol. Rozsudok vyhlásil po pojednávaní 1. decembra 2022 v jeho neprítomnosti, pretože sa napriek predvolaniu nedostavil a nepreukázal ani dôvody odročenia, hoci oň žiadal. Správny súd sa stotožnil so záverom žalovaného, že v danom prípade išlo kvôli neprípustnosti dovolania o zrejmu bezúspešnosť sporu, čím žalobca nesplnil jednu z troch kumulatívnych podmienok na priznanie nároku

na právnu pomoc. Uvedenie ďalších dôvodov pre odmietnutie dovolania zo strany žalovaného považoval za nadbytočné.

II.

Kasačná sťažnosť a vyjadrenia k nej

4. Včas podanou kasačnou sťažnosťou sa žalobca domáha zrušenia toto rozsudku a vrátenia veci na ďalšie konanie. Zopakoval, že žalovaný nepreukázal zrejmú bezúspešnosť sporu. Zdôraznil, že dovolací dôvod vo svojom dovolaní vymedzil podľa § 420 písm. f) CSP, pretože postupom prvostupňového i odvolacieho súdu mu bola odňatá možnosť konať pred súdom. Postup správneho súdu mal podľa žalobcu za následok znemožnenie realizácie procesných práv, ktoré mu poskytuje zákon. Tým bol podľa žalobcu naplnený sťažnostný dôvod podľa § 440 ods. 1 písm. f) SSP. Okrem toho namietol aj nesprávne posúdenie veci podľa § 440 ods. 1 písm. g) SSP.

5. Žalovaný navrhol zamietnuť kasačnú sťažnosť, pretože sa plne stotožnil so závermi správneho súdu.

III.

Posúdenie veci kasačným súdom

6. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky ako súd kasačný (§ 438 ods. 2 SSP) preskúmal napadnutý rozsudok v celom rozsahu (§ 453 ods. 1 SSP) a predchádzajúce konanie pred správnym súdom bez nariadenia pojednávania (§ 455 SSP) v medziach uplatnených sťažnostných bodov (§ 453 ods. 2 SSP).

7. Žalovaný odoprel žalobcovi priznať právo na právnu pomoc, pretože považoval spor za zjavne bezúspešný v zmysle § 6 ods. 1 písm. b) a § 8 zákona č. 327/2005 Z. z. Vo všeobecnosti má žalovaný pri vyhodnocovaní podmienky zrejmej bezúspešnosti sporu v zmysle cit. ustanovení prihliadať najmä na to, či právo nezaniklo uplynutím času, či sa právo nepremiňovalo a či je žiadateľ schopný označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení, ktoré sú dôležité na zistenie skutkového stavu. Judikatúra zároveň vyžaduje, aby bezúspešnosť sporu žiadateľa bola zrejmá už na základe zbežného posúdenia veci; nestačí, že zrejmú bezúspešnosť sporu nemožno vylúčiť (v tomto zmysle napr. rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 8 Sžo 249/2015).

8. Žalovaný aj správny súd správne uviedli, že podľa cit. § 421 ods. 2 CSP nie je prípustné dovolanie okrem iného proti rozhodnutiu, ktorým odvolací súd rozhodol proti uzneseniu súdu prvej inštancie o odmietnutí podania vo veci samej [§ 357 písm. b) CSP], o aké išlo aj v tomto prípade. Opomenul však ustanovenie § 420 písm. f) CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Tento dovolací dôvod nahradil starší dôvod podľa § 237 písm. f) OSP. Už skoršia judikatúra najvyššieho súdu pritom za prípady odňatia možnosti konať pred súdom podľa tohto ustanovenia považovala okrem iného aj prípady nesprávne odmietnutého podania účastníka konania hoci procesné predpoklady pre taký postup neboli dané (porov. napr. rozsudok Sdo 3/93, judikát R 23/1994). K zhodnému záveru dospela aj súdna prax k § 420 písm. f) CSP [porov. napr. uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 2 Obdo 34/2018, judikát R 35/2019, vydané takmer štyri roky (!) pred napadnutým rozsudkom správneho súdu].

IV.

Záver

9. Z uvedených dôvodov nie je správny názor správneho súdu, že dovolanie, pre ktoré žalobca žiadal priznať právnu pomoc, nebolo prípustné a z toho dôvodu tak nebola vylúčená zrejmá bezúspešnosť sporu. Napadnutý rozsudok tak vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci [§ 440 ods. 1 písm. g) SSP], a preto je kasačná sťažnosť žalovaného dôvodná; na tom nič nemení, že žalobca jej dôvod nesprávne subsumoval pod § 440 ods. 1 písm. f) SSP. V dôsledku toho kasačný súd podľa § 462 ods. 1 SSP napadnutý rozsudok zrušil. Zároveň vec vrátil na ďalšie konanie Správneho súdu v Košiciach, na ktorý podľa § 3 ods. 3 písm. c) zákona č. 151/2022 Z. z. o zriadení správnych súdov prešiel výkon súdnictva z doterajšieho krajského súdu.

10. Správny súd o žalobe rozhodne znova, viazaný právnym názorom vysloveným v tomto rozsudku (§ 469 SSP). Bude teda vychádzať z toho, že dovolanie žalobcu bolo prípustné v zmysle § 420 písm. f) SSP, a bude sa zaoberať dôvodnosťou ďalších námietok žalobcu.

11. Trovy konania o tejto kasačnej sťažnosti sú súčasťou trov konania, o ktorých podľa § 467 ods. 3 SSP rozhodne správny súd v novom rozhodnutí.

12. Tento rozsudok bol prijatý pomerom hlasov 3 : 0 (jednomyseľne).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.